

ZRÓŻNICOWANIE POZIOMU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W ZALEŻNOŚCI OD POŁOŻENIA WOBEC MIAST

Luiza Ossowska✉

Politechnika Koszalińska

Abstrakt. Celem artykułu jest omówienie zależności między poziomem przedsiębiorczości a położeniem obszarów wiejskich wobec miast w województwie zachodniopomorskim. Poziom przedsiębiorczości oraz wskaźnik położenia wobec sieci miejskiej wyznaczono za pomocą cechy syntetycznej. Z przeprowadzonych analiz wynika, że zgodnie z głównym założeniem bliskość miast pozytywnie wpływa na poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich województwa zachodniopomorskiego.

Słowa kluczowe: obszary wiejskie, miasta, przedsiębiorczość, województwo zachodniopomorskie

WPROWADZENIE

Podstawowym warunkiem rozwoju obszarów wiejskich jest wzrost ich zróżnicowania – głównie w zakresie struktury funkcji społeczno-gospodarczych (Bański, 2004). Jak podają Kłodziński i Fedyszak-Radziejowska (2002a), warunkiem koniecznym przełamania niekorzystnych zjawisk i dążenia do wielofunkcyjności na wsi jest rozwój przedsiębiorczości.

Autorzy podkreślają, że przedsiębiorstwa wiejskie w Polsce działają w trudniejszych warunkach niż miejskie. Trudności te wynikają między innymi ze znacznego rozproszenia rynku i klientów, wysokich kosztów

zaopatrzenia, dostaw i promocji oraz ograniczonego popytu na dobra i usługi oferowane przez przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich (Kłodziński i Fedyszak-Radziejowska, 2002b).

Według Kłodzińskiego (2005) przedsiębiorczość wiejska nie będzie odznaczać się dużą skalą. Autor wśród czynników wspomagających zróżnicowanie wiejskiej gospodarki wymienia: rozwój infrastruktury, rozwój turystyki, dywersyfikację gospodarstw rolnych, odnowę wsi, a także prowadzenie ochrony środowiska. Kuciński (2010) dodaje, że o rozwoju przedsiębiorczości decyduje również kapitał ludzki oraz lokalizacja. Za czynnik hamujący autor uznaje zbyt płytki miejscowy rynek zbytu oraz brak środków finansowych.

Zatem w rozwoju obszarów wiejskich duże znaczenie mają uwarunkowania endogeniczne – w tym naturalne, a także cechy społeczności lokalnej. Nie są to jedyne czynniki sukcesu. Do rozwoju przedsiębiorczości wiejskiej przyczynić się mogą również czynniki egzogeniczne, takie jak możliwość skorzystania z dofinansowań oraz bliskość miast. Ośrodki miejskie oferują większy rynek zbytu czy choćby bardziej rozbudowaną infrastrukturę instytucjonalną.

Sieć miejska województwa zachodniopomorskiego nie jest silnie rozwinięta i nie każda gmina sąsiaduje z miastem. W artykule poszukiwano odpowiedzi na pytanie, czy miasta rzeczywiście determinują poziom

✉ dr Luiza Ossowska, Katedra Polityki Ekonomicznej i Regionalnej, Politechnika Koszalińska, ul. Kwiatkowskiego 6E, 75-343 Koszalin, Poland, e-mail: luiza.ossowska@tu.koszalin.pl

przedsiębiorczości obszarów wiejskich w województwie czy też o zjawisku tym decydują inne czynniki.

CEL I METODA BADAŃ

Głównym celem badań było omówienie zależności między poziomem przedsiębiorczości a położeniem obszarów wiejskich wobec miast w województwie zachodniopomorskim. Założono, że bliskość miast wpływa pozytywnie na poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Za obszary wiejskie przyjęto gminy wiejskie (51 jednostek) i tereny wiejskie w gminach miejsko-wiejskich (52 jednostki). Dane dotyczące przedsiębiorczości pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS i obejmują 2013 rok. Odległości od miast wyznaczono na podstawie Map Google. Poziom przedsiębiorczości oraz wskaźnik położenia wobec sieci miejskiej wyznaczono za pomocą cechy syntetycznej, metodą bezwzorcową. Przy konstruowaniu cechy uwzględniono następujące wskaźniki cząstkowe – w zakresie przedsiębiorczości:

- podmioty wpisane do rejestru REGON (na 10 tys. ludności) – stymulanta,
- jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON (na 10 tys. ludności) – stymulanta,
- jednostki wykreślone z rejestru REGON (na 10 tys. ludności) – destymulanta,

a także w zakresie położenia wobec sieci miejskiej:

- wskaźnik bezpośredniego sąsiedztwa z miastami (w pkt.) – stymulanta,
- odległość od ośrodka wojewódzkiego (w km) – destymulanta,
- odległość od ośrodka powiatowego (w km) – destymulanta.

Do wyznaczenia wartości wskaźnika bezpośredniego sąsiedztwa z miastami zastosowano punktację uwzględniającą wielkość miasta sąsiadującego oraz typ gminy (założono, że w gminach miejsko-wiejskich stopień integracji obszarów wiejskich z miastem jest większy) (por. Heffner, 2002; Ossowska, 2012):

- miasta poniżej 5 tys. mieszkańców – 1 lub 2 punkty (dla gmin miejsko-wiejskich),
- miasta 5–10 tys. mieszkańców – 3 lub 4 punkty (dla gmin miejsko-wiejskich),
- miasta 10–20 tys. mieszkańców – 5 lub 6 punktów (dla gmin miejsko-wiejskich),
- miasta 20–50 tys. mieszkańców – 7 lub 8 punktów (dla gmin miejsko-wiejskich),
- miasta 50–100 tys. mieszkańców – 9 punktów,

- miasta 100–200 tys. mieszkańców – 10 punktów,
- miasta 200–400 tys. mieszkańców – 11 punktów,
- miasta 400 tys. i więcej mieszkańców – 12 punktów.

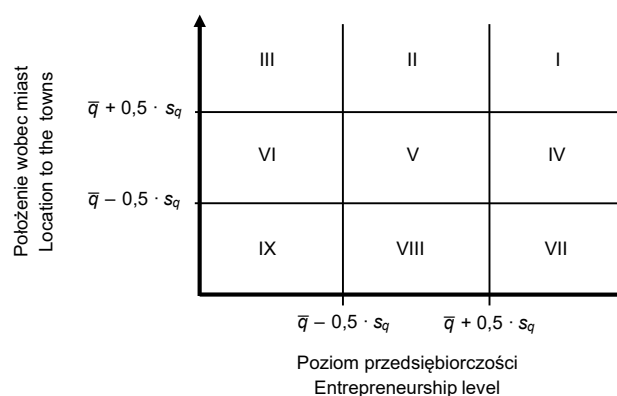
Cechy proste znormalizowano na podstawie następujących wzorów (Wysocki i Lira, 2003):

- dla stymulant: $z_{ij} = x_{ij} / \max_i \{x_{ij}\}$
- dla destymulant: $z_{ij} = \min_i \{x_{ij}\} / x_{ij}$.

Dla wskaźników cząstkowych ustalono wagi. Uznając, że dla badanych zjawisk najważniejszymi cechami są podmioty wpisane do rejestru REGON (w przypadku poziomu przedsiębiorczości) oraz wskaźnik bezpośredniego sąsiedztwa z miastami (w przypadku położenia wobec miast), nadano im wagi o wartości 0,5. Pozostałe cechy potraktowano jako uzupełniające i przyznano im wagi o wartości 0,25. Na podstawie wartości wskaźników syntetycznych, ich średniej arytmetycznej oraz odchylenia standardowego podzielono badaną zbiorowość na trzy klasy o różnym poziomie analizowanych zjawisk zgodnie z formułami:

- klasa I: $q_i \geq \bar{q} + 0,5 \cdot s_q$
- klasa II: $\bar{q} + 0,5 \cdot s_q > q_i \geq \bar{q} - 0,5 \cdot s_q$
- klasa III: $q_i < \bar{q} - 0,5 \cdot s_q$.

W przypadku poziomu przedsiębiorczości ustalono, że klasa I to poziom wysoki, II – średni, III – niski. W zakresie położenia wobec miast uznano, że klasa I to położenia korzystne, II – pośrednie, III – peryferyjne. Następnie zestawiono na wykresie oba wskaźniki syntetyczne, otrzymując dziewięć grup obszarów wiejskich (rys. 1).

Rys. 1. Położenie wobec miast a poziom przedsiębiorczości – wykres

Źródło: opracowanie własne.

Fig. 1. Location to the towns and level of entrepreneurship – diagram

Source: own elaboration.

POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Poziom przedsiębiorczości obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego wyznaczono na podstawie informacji dotyczących ogólnej liczby podmiotów gospodarczych występujących na danym obszarze, a także jednostek nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON. W celach porównawczych wszystkie wartości przeliczono na 10 tys. ludności. Analizowane gminy i obszary wiejskie podzielono na trzy klasy o różnym poziomie przedsiębiorczości. Wyniki zamieszczono w tabeli 1 i na rysunku 2.

W klasie I – o wysokim poziomie przedsiębiorczości – znalazło się 12 badanych jednostek. Średni poziom przedsiębiorczości charakteryzuje 64 gminy i obszary wiejskie zaliczone do klasy II, natomiast 27 badanych jednostek utworzyło klasę III o niskim poziomie przedsiębiorczości. Klasa I charakteryzuje się najwyższymi wartościami wskaźników, również w zakresie jednostek wykreślonych z rejestru REGON (cecha ta została potraktowana jako destymulanta), natomiast klasa III najniższymi wartościami analizowanych wskaźników. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w klasie I okazała się dwuipółkrotnie wyższa niż w klasie II i ponad trzykrotnie wyższa niż w klasie III.

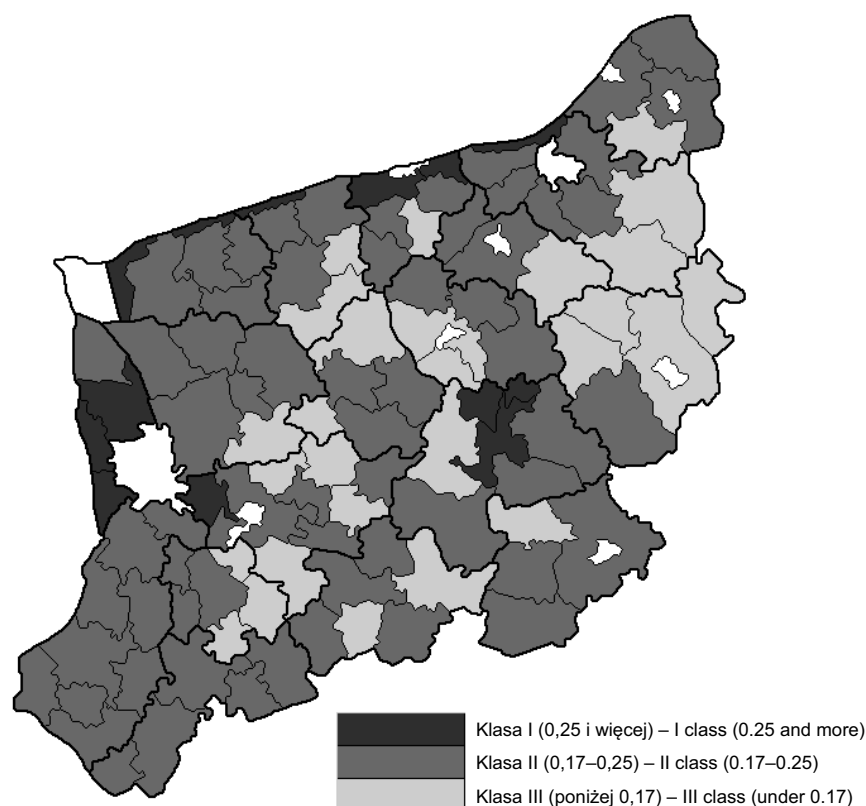
W związku z tak dużym natężeniem zjawiska również liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz wykreślonych okazała się znacznie wyższa. Różnice pomiędzy klasą I a II są znacznie większe niż pomiędzy klasą II a III.

Należy przy tym dodać, że w klasie I znalazły się obszary wiejskie związane z turystyką i z największym ośrodkiem miejskim. W tej grupie obszarów wiejskich są zatem tereny położone nad morzem (Kołobrzeg, Ustronie Morskie, Mielno, Rewal, Dziwnów, Międzyzdroje), na Pojezierzu Drawskim (Złocieniec, Ostrowice), a także wokół Szczecina (Kobylanka, Dobra, Kołbaskowo, Police). Na obszarach wiejskich przedsiębiorczość ma trudniejsze warunki rozwojowe, m.in. z uwagi na mniejsze zaludnienie (mniej potencjalnych klientów), ograniczony dostęp do infrastruktury otoczenia biznesu czy peryferyjną lokalizację. Turystyka sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości na terenach wiejskich, w tym działalności zarówno w zakresie zakwaterowania, jak i handlowej oraz gastronomicznej. Pozytywny wpływ odczuwalny jest też na obszarach zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie miast, szczególnie dużych, dzięki czemu można korzystać z oferty wielkomiejskiej. Mniej sprzyjającą lokalizacją charakteryzują się obszary klasy III. Są to tereny m.in. o znacznym stopniu lesistości (położone w powiecie szczecińskim, koszalińskim, wałeckim, drawskim, stargardzkim czy choszczeńskim), a także

Tabela 1. Wskaźniki cząstkowe poziomu przedsiębiorczości obszarów wiejskich w województwie zachodniopomorskim
Table 1. Partial indicators of entrepreneurship level in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship

Wyszczególnienie Specification	Klasa I I class	Klasa II II class	Klasa III III class
Podmioty wpisane do rejestru REGON (na 10 tys. ludności) Economic operators registered in REGON (per 10 thousand people)	1 907	757	571
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON (na 10 tys. ludności) Economic operators newly registered in REGON (per 10 thousand people)	174	83	57
Jednostki wykreślone z rejestru REGON (na 10 tys. ludności) Economic operators removed from REGON register (per 10 thousand people)	135	63	62
Średnia wartość wskaźnika syntetycznego Average value of the synthetic index	0,43	0,21	0,16
Liczba jednostek Number of units	12	64	27

Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.).
Source: own calculations based on GUS (n.d.).

Rys. 2. Poziom przedsiębiorczości obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego

Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.).

Fig. 2. Entrepreneurship level in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship
Source: own calculations based on GUS (n.d.).

obszary rolnicze (położone w powiecie pyrzyckim, świdwińskim, goleniowskim czy łobeskim).

POŁOŻENIE WOBEC MIAST OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Położenie wobec miast obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego określono, uwzględniając bezpośrednie sąsiedztwo z miastami, odległość od miasta powiatowego oraz od miasta wojewódzkiego. Badane gminy i obszary wiejskie podzielono na trzy klasy o różnym położeniu wobec miast. Wyniki zamieszczono w tabeli 2 i na rysunku 3.

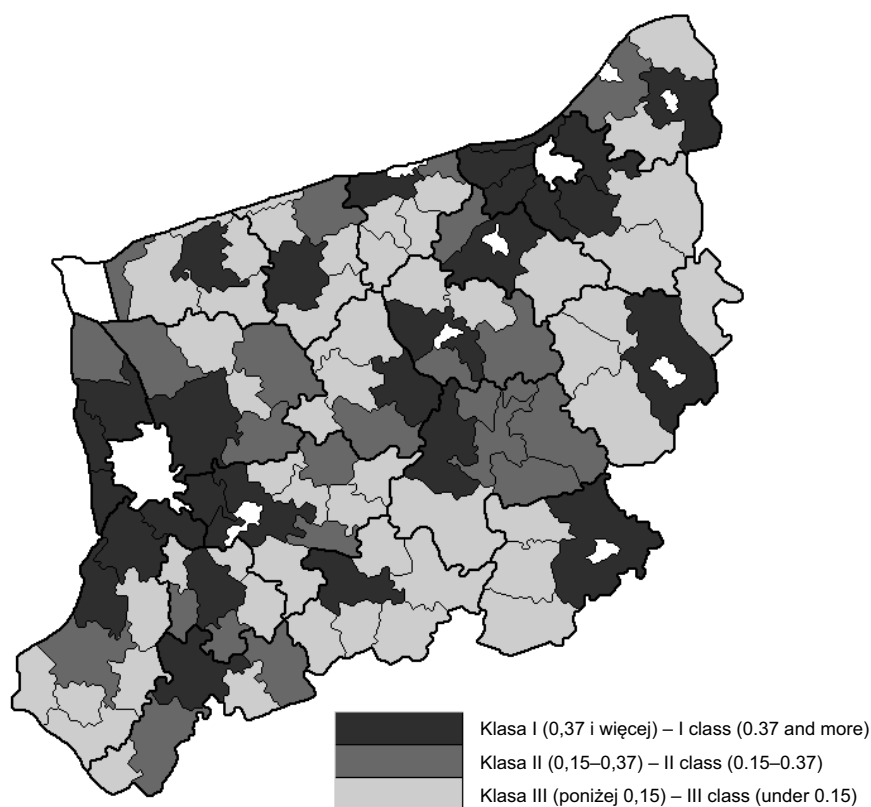
Obszary w klasie I charakteryzują się korzystnym położeniem wobec miast. W klasie II lokalizację

określono jako pośrednią, natomiast w klasie III – peryferyjną. Tereny w I grupie charakteryzują się bezpośrednim sąsiedztwem z miastami, szczególnie dużymi (Koszalin, Szczecin) i średnimi. Przeciętna odległość tych obszarów od ośrodka powiatowego to 7 km, a od ośrodka wojewódzkiego 97 km. W przypadku terenów o pośrednim położeniu odległości od miasta powiatowego i wojewódzkiego są większe (odpowiednio 22 km i 98 km). W tej grupie wszystkie gminy i obszary wiejskie sąsiadują z ośrodkami miejskimi, ale mniejszymi niż w klasie I, stąd niższa wartość odpowiedniego wskaźnika. Najmniej korzystnym położeniem wobec miast charakteryzują się tereny w klasie III. Odległość od miasta powiatowego w tej klasie to 25 km, a od miasta wojewódzkiego 106 km. O peryferyjności w znacznym stopniu zdecydowało położenie obszarów tej grupy

Tabela 2. Wskaźniki cząstkowe położenia wobec miast obszarów wiejskich w województwie zachodniopomorskim
Table 2. Partial indicators of location to the towns in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship

Wyszczególnienie Specification	Klasa I I class	Klasa II II class	Klasa III III class
Wskaźnik bezpośredniego sąsiedztwa z miastami (w punktach) Indicator of immediate vicinity of towns (points)	8,4	4,6	1,0
Odległość od miasta powiatowego (w km) Distance from district center (in km)	7	22	25
Odległość od miasta wojewódzkiego (w km) Distance from the voivodeship center (in km)	97	98	106
Średnia wartość wskaźnika syntetycznego Average value of the synthetic index	0,58	0,25	0,10
Liczba jednostek Number of units	28	23	52

Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.) i Map Google (b.d.).
 Source: own calculations based on GUS (n.d.) and Mapy Google (n.d.).

Rys. 3. Położenie wobec miast obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego
 Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.) i Map Google (b.d.).

Fig. 3. Location to the towns in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship
 Source: Own calculation based on GUS (n.d.) and Mapy Google (n.d.).

poza bezpośrednim wpływem miast (dotyczy to połowy badanych jednostek w klasie III) lub w sąsiedztwie bardzo małych miast. Należy podkreślić, że klasa III okazała się najliczniejsza, co wynika m.in. ze specyfiki sieci osadniczej województwa zachodniopomorskiego. Sieć ta nie jest rozbudowana, dominują miasta małe i średnie, a główny ośrodek o znaczeniu regionalnym jest położony przy zachodniej granicy województwa.

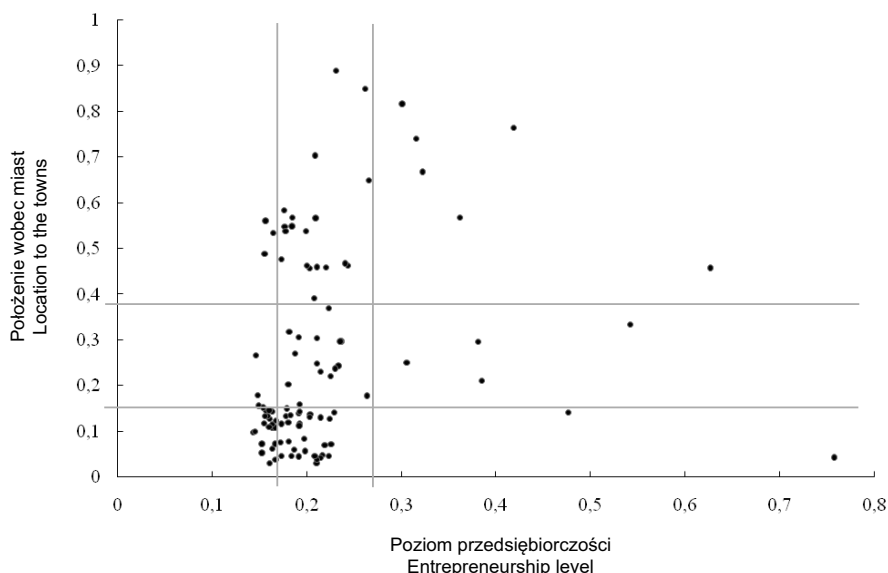
POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI A POŁOŻENIE WOBEC MIAST

Zestawiając oba wyznaczone wskaźniki syntetyczne, otrzymano dziewięć grup obszarów wiejskich (rys. 4 i 5). Grupa I to obszary o korzystnym położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości. Są to tereny wiejskie o najkorzystniejszych warunkach pod względem lokalizacji wobec sieci miejskiej i przedsiębiorczości. Grupa ta okazała się niezbyt liczna, znalazło się w niej sześć badanych jednostek. Są to obszary położone w pasie nadmorskim, w bezpośrednim sąsiedztwie Koszalina (Mielno) i Kołobrzegu (gmina wiejska Kołobrzeg),

a także obszary usytuowane w strefie wpływów Szczecina (Kobylanka, Dobra, Kołbaskowo, Police). Zatem przedsiębiorczość na tych terenach bazuje na usługach turystycznych – w Mielnie i gminie Kołobrzeg oraz jako przedłużenie oferty miejskiej w przypadku Kobylanki, Dobrej, Kołbaskowa i obszaru wiejskiego gminy Police. Grupę tę można określić jako tereny wykorzystywanych możliwości.

Grupę II tworzą obszary o korzystnym położeniu i średnim poziomie przedsiębiorczości. Jest to liczny zbiór obszarów rozrzuconych po całym województwie, jednak z przewagą terenów położonych wokół największych miast regionu (Koszalina i Szczecina). Średni poziom przedsiębiorczości świadczy o jeszcze nie do końca wykorzystanych możliwościach, jakie stwarza położenie tych obszarów.

Grupa III to obszary o korzystnym położeniu i niskim poziomie przedsiębiorczości. Tworzą ją trzy badane jednostki: obszar wiejski gminy Drawsko Pomorskie, gmina wiejska Szczecinek i gmina wiejska Świdwin. Są to obszary położone w bezpośrednim sąsiedztwie miast powiatowych, ale ich gospodarka lokalna oparta

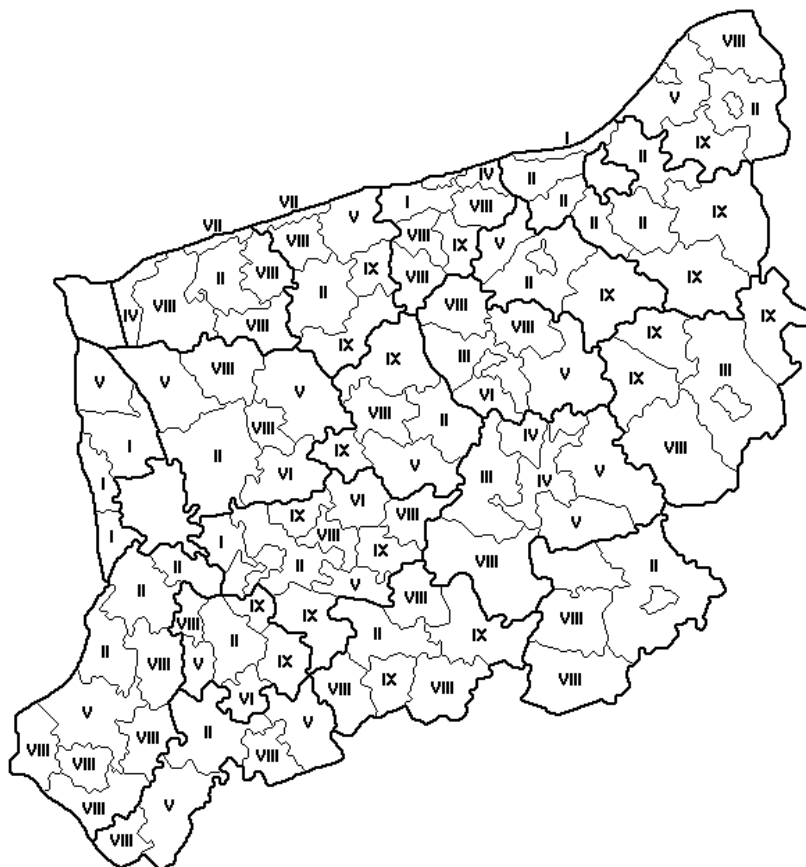

Rys. 4. Położenie wobec miast a poziom przedsiębiorczości obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego – wykres

Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.) i Map Google (b.d.).

Fig. 4. Location to the towns and level of entrepreneurship in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship – diagram

Source: own calculations based on GUS (n.d.) and Mapy Google (n.d.).

Obszary: – Areas:

- I – o korzystnym położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości
– with a favourable position and a high level of entrepreneurship
- II – o korzystnym położeniu i średnim poziomie przedsiębiorczości
– with a favourable position, and the average level of entrepreneurship
- III – o korzystnym położeniu i niskim poziomie przedsiębiorczości
– with a favourable position and a low level of entrepreneurship
- IV – o pośrednim położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości
– with intermediate position, and a high level of entrepreneurship
- V – o pośrednim położeniu i średnim poziomie przedsiębiorczości
– with intermediate position, and the average level of entrepreneurship
- VI – o pośrednim położeniu i niskim poziomie przedsiębiorczości
– with intermediate position, and a low level of entrepreneurship
- VII – o peryferyjnym położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości
– with a peripheral position and a high level of entrepreneurship
- VIII – o peryferyjnym położeniu i średnim poziomie przedsiębiorczości
– with a peripheral position and the average level of entrepreneurship
- IX – o peryferyjnym położeniu i niskim poziomie przedsiębiorczości
– with a peripheral position and a low level of entrepreneurship

Rys. 5. Położenie wobec miast a poziom przedsiębiorczości obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego – kartogram

Źródło: obliczenia własne na podstawie GUS (b.d.) i Map Google (b.d.).

Fig. 5. Location to the towns and level of entrepreneurship in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship – cartogram

Source: own calculations based on GUS (n.d.) and Mapy Google (n.d.).

jest na rolnictwie i leśnictwie. Wśród przyczyn niskiego poziomu przedsiębiorczości w tej grupie obszarów wiejskich należy wymienić również dość słabą siłę oddziaływania miast.

Do grupy IV zaliczono obszary o pośrednim położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości. Grupa ta nie jest liczna – tworzą ją cztery badane jednostki. Z uwagi na pośrednie położenie wobec sieci miejskiej to nie oddziaływanie ośrodków miejskich przyczyniło się do wysokiego poziomu przedsiębiorczości, ale podstawowa funkcja tych obszarów – gospodarka turystyczna. Funkcja ta może być realizowana dzięki korzystnym warunkom naturalnym. W grupie tej znalazły się obszary zlokalizowane w pasie nadmorskim (Ustronie Morskie, Międzyzdroje) oraz na Pojezierzu Drawskim (Ostrowice, Złocieniec).

Grupa V – obszary o pośrednim położeniu i średnim poziomie przedsiębiorczości – okazała się liczna, zaliczono do niej 15 gmin i obszarów wiejskich. Badane jednostki z tej grupy są rozmieszczone w całym regionie. Tereny z kolejnej grupy (VI) stanowią w zasadzie przedłużenie grupy V. Są to obszary o pośrednim położeniu i niskim poziomie przedsiębiorczości, na których dominuje rolnictwo.

Grupę VII tworzą dwie jednostki – gmina Rewal i obszar wiejski gminy Dziwnów. Są to obszary o peryferyjnym położeniu i wysokim poziomie przedsiębiorczości – tereny typowo turystyczne, położone nad Morzem Bałtyckim. W związku z tym przedsiębiorczość rozwija się na bazie gospodarki turystycznej, a jej poziom jest wysoki, a nawet bardzo wysoki, pomimo peryferyjnego położenia tych obszarów wobec sieci miejskiej województwa zachodniopomorskiego.

Najliczniejsze skupiska tworzą obszary o peryferyjnym położeniu i średnim lub niskim poziomie przedsiębiorczości. W grupie VIII znalazło się 30, a w IX – 20 badanych jednostek. Gminy i obszary wiejskie z tych grup – z uwagi na dużą liczebność – są rozrzucone po całym województwie. Sytuacja ta wynika ze specyfiki sieci miejskiej badanego województwa. Sieć ta nie jest rozbudowana i wiele gmin nie sąsiaduje z żadnym miastem.

PODSUMOWANIE

W artykule omówiono zależności między poziomem przedsiębiorczości a położeniem obszarów wiejskich wobec miast w województwie zachodniopomorskim. Na podstawie wyników przeprowadzonych analiz

można stwierdzić, że zgodnie z głównym założeniem bliskość miast pozytywnie wpływa na poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich województwa zachodniopomorskiego. Gminy i obszary wiejskie położone korzystnie lub pośrednio wobec sieci miejskiej w większości charakteryzowały się wysokim i średnim poziomem przedsiębiorczości. Natomiast gminy i obszary wiejskie położone peryferyjnie wobec miast charakteryzowały się niskim i średnim poziomem przedsiębiorczości.

Sytuacja tylko pięciu badanych jednostek odbiega od wyżej wymienionych wyników. Trzy z nich charakteryzują się niskim poziomem przedsiębiorczości pomimo korzystnego położenia wobec miast (obszar wiejski gminy Drawsko Pomorskie, gmina Świdwin i Szczecinek). Obszary te funkcjonują głównie dzięki gospodarce rolnej i leśnej. Natomiast kolejne dwie badane jednostki (Rewal i obszar wiejskich gminy Dziwnów) to tereny, które pomimo peryferyjnego położenia wobec sieci miejskiej charakteryzują się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Należy podkreślić, że przedsiębiorczość na tych obszarach rozwija się na bazie funkcji turystycznej. Zatem w przypadku tych pięciu gmin i obszarów wiejskich o poziomie przedsiębiorczości zdecydowały uwarunkowania inne niż bliskość miast, w tym warunki naturalne i profil działalności.

LITERATURA

- GUS (b.d.). Bank Danych Lokalnych. Pobrano w dniach od 20 lutego do 20 marca 2015 z: http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.
- Bański, J. (2004). Możliwości rozwoju alternatywnych źródeł dochodu na obszarach wiejskich. W: E. Pałka (red.), *Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich*. Stud. Obsz. Wiej., 4, 9–22.
- Heffner, K. (2002). Czynniki osadnicze wpływające na potencjał rozwojowy obszarów wiejskich. W: M. Kłodziński (red. nauk.), *Wiejskie obszary kumulacji barier rozwojowych* (s. 81–85). Warszawa: IRWiR PAN.
- Kłodziński, M. (2005). Dywersyfikacja gospodarki wiejskiej. W: A. Rosner (red. nauk.). *Uwarunkowania i kierunki przemian społeczno – gospodarczych na obszarach wiejskich* (s. 29–40). Warszawa: IRWiR PAN.
- Kłodziński, M., Fedyszak-Radziejowska, B. (2002a). Cele i sposoby badania wiejskiej przedsiębiorczości. W: M. Kłodziński i B. Fedyszak-Radziejowska (red. nauk.), *Przedsiębiorczość wiejska w Polsce i krajach Unii Europejskiej* (s. 9–24). Warszawa: IRWiR PAN.

Kłodziński M., Fedyszak-Radziejowska B. (2002b). Przedsiębiorczość wiejska. Rozumienie terminu. Możliwości i bariery rozwoju. W: M. Kłodziński i B. Fedyszak-Radziejowska (red. nauk.), *Przedsiębiorczość wiejska w Polsce i krajach Unii Europejskiej* (s. 25–40). Warszawa: IRWiR PAN.

Kuciński, K. (2010). Regionalna perspektywa przedsiębiorczości. W: K. Kuciński (red. nauk.), *Przedsiębiorczość a rozwój regionalny w Polsce* (s. 15–29). Warszawa: Difin.

Mapy Google (b.d.). Pobrano w dniach od 20 lutego do 20 marca 2015 z: <http://google.maps>.

Ossowska, L. (2012). Renta położenia jako determinanta rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich w Polsce (s. 49). Poznań: Wyd. UP w Poznaniu.

ENTREPRENEURSHIP LEVEL DIVERSITY DEPENDING ON LOCATION TO THE TOWNS IN RURAL AREAS OF THE ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODESHIP

Summary. The aim of this article was to discuss the dependence between entrepreneurship level and location to the towns in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship. Entrepreneurship level and location to the towns were determined using the synthetic index. Based on the results of the analyses it can be concluded that proximity to towns influences positively the entrepreneurship level in rural areas of the Zachodniopomorskie voivodeship.

Key words: rural areas, towns, entrepreneurship, Zachodniopomorskie voivodeship

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 16.09.2015

Do cytowania – For citation

Ossowska, L. (2015). Zróżnicowanie poziomu przedsiębiorczości obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego w zależności od położenia wobec miast. *J. Agribus. Rural Dev.*, 4(38), 811–820. DOI: 10.17306/JARD.2015.84